CULTURA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16. | BUCUREȘTI, 1 AUGUST 1929 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL IX, Nr. 287 Apare în fiecare Duminică

Trai neromânesc în România

De zeci de ani de zile, avem în Țara Românească orânduirea de a putea să stai la masă în tren. Fără îndoială, este o înlesnire. De n'ar fi fost, nu se răspândea o asemenea măsură, care acum înpânzește toată Europa.

După cum ai la îndemână vagoane de dormit, asemenea găsești aninate de marile trenuri și vagoane de stat la masă. Lucrul merge de multă vreme în felul acesta, a intrat în obiceiuri și este acum un fapt obișnuit. Numai rare ori am văzut prin unele ziare «Cuvântul» sau «Curentul» ocări asupra celor care poartă grija vagoanelor de mâncat, pe temeiul că se mănâncă rău în astfel de vagoane.

Apucându-ne și n o i să scriem aici despre ele, voim să ridicăm altă chestiune. Nu aceia dacă se mănâncă rău sau bine, ci că în vagoanele de stat la masă nu se mănâncă românește. Ești în țara ta, poftești să mănânci în felul tău, dar nu trebuie să mănânci pe franțuzește, cu cărnăria și biftecăria și sosăria și sălătăria lor.

Mîncat-ați vreodată în vagoanele restaurant ciorbă de pasăre? mâncat ați vre-odată brânză cu zmântână ori mămăligă cu brânză? O nu! mămăliga trebuie ținută departe de vagoanele franțuzești, ca mâncare țărănească și care nu trebuie să-și ridice nasul de a pătrunde până în vagoanele cu viață străină din Țara Românească!

Dar ia gândiți-vă la tot felul de mâncări pe care le avem noi, cu mult mai multe și mai gustoase decât le au străinii!.. Le găsiți vreodată prin vagoanele restaurante?

Ferit-a Sfântul! Noi, cei cu bucătăria așa de bogată, cum nici pe departe nu au străinii; noi, cei cu salatele noastre așa de felurite la vreme de vară, apoi având fel de fel de zarzavaturi gătite cu carne, oare toate acestea le î n t â l n i m vreodată prin vagoanele restaurante? Nu, suntem siliți, în însăși casa noastră, să trăim o viață străină, care nu e pe gustul nostru și care e mult mai uscată și mai sărăcăcioasă ca a noastră. Om fi noi îndărătul străinătății în altele, dar în ce privește bucătăria, pot să învețe străinii dela noi. Deci tocmai aici, unde suntem mai bine, să fim siliți să trăim în felul lor? Nu are nicio noimă.

In unele gări, găsești acum, la vreme de vară (precum la Brașov, Drăgășani), masă așezată pe peron. O ai gata la scoborârea din tren. Intr'o oprire de un sfert de ceas, poți mânca. Fie că ești la Brașov, fie la Drăgășani cu cât mai bine mănânci decât în vagoanele restaurante! Găsești îndată mâncări românești: ciorbă de pasăre, varză cu carne de purcel și câte de acestea! Nici nu trebuie să te mai încurci prin vagoanele restaurante, că mănânci mult mai bine pe peron.

Apoi dacă putem fi mai bine cu mijloacele noastre, de ce cârmuirea vagoanelor restaurante se încăpățânează să ne hrănească după gustul ei? Să și hrănească pe franțujii ei, dacă îi place așa, dar ce zor are să ne hrănească pe noi, Românii împotriva gustului nostru?

De mirare însă că primim această stare și nu ne plângem. Noi n'am citit până acum nicăieri o chestiune ca aceasta, pe care o ridicăm aici. Deci întru cât avem, prin vagoanele de mâncat, un așezământ care ne pune în țara noastră să trăim împotriva gustului nostru, în însăși țara noastră, socotim că e de trebuință să cerem ca domnii care au grija acestor vagoane să intre în obiceiurile țării, în ce privește hrănirea noastră, căci nu e frumos să te pui la îndemâna mea, dar să mă silești să trăiesc în felul tău. Adică felul meu de trai e mai pre jos ca al tău și nu merită ținut în seamă? E cu putință că tu ții la al tău și nu privești cu ochi buni la al meu. Te privește; n'ai decât să-ți mănânci sosurile tale. Dar n'ai dreptul să mă silești să mănânc cum poftești dumneata, ci cum poftesc eu. De aceia, dacă-ți place să umbli pe liniile românești, să primești și obiceiurile hrănirii românești.

Când umbli pe drumurile de fer ale străinătății, găsești mâncare după obiceiurile țării. In vagoanele restaurante ale societății nemțești «Mitropa» (Mittel-Europa) te hrănești după obiceiul țării. De atâtea ori ți se dă pește din Marea Baltică. Oamenii dau din produsele lor. La noi însă alergi pește și seara. Tara mâniei despărțit de țară. Țara se hrănește un fel, dar la vagonul restaurant stai la cutia unde nu pătrunde țara. De aceia de multe ori nici nu mai mâncăm în aceste vagoane, că nu sunt pentru noi.

Starea aceasta trebuie îndreptată și noi pentru aceasta scriem, ca să ne aflăm tot în Țara Românească și în vagoanele restaurante de pe liniile românești.

Arhim. SCRIBAN

Pentru d. Ministru al Finanțelor

Glasul învățătorilor pensionari

Primim la redacție următoarea plângere dela niște învățători pensionari dinainte de războiu, cu rugămintea de a o publica, spre a arăta celor în drept nedreptatea ce s'a săvârșit cu normalizarea pensiilor.

«Intâmplarea a făcut să-mi cadă în mână ziarul «Dimineața», din ziua de 16 Iunie a. c.. în care am văzut un articol, cuprinzând destinarea sumei de 100.000 lei, de către guvern, cu care să se normalizeze pensiile».

Cu câtă grabă doriam să-l cetetesc tot, știind că fac parte dintre pensionarii cei mai nedreptățiți.

Vor fi nedreptățiți și pensionarii din 1922—1925, dar ca noi nu. Un exemplu real: colegi eșiți la pensie în 1925, primesc peste 7000 lei, iar noi care în tot timpul carierei am muncit la catedră dela 8 12 și dela 1 5-6 seara, ba și ocupații extra-școlare gratuite, cercuri lunare, conferențe anuale fără nici o diurnă, cu câte 35—40 de ani de servici, am eșit la pensie cu toate gradațiile cu o sumă bugetară de 125 lei.

Dela războiu încoace guvernele care au fost, s'au îndurat a ne da câte un mic spor, care în anul 1928 abia a ajuns la 1000 lei. Iată deci dreptatee de răsplata muncii acelora, care am dat elevi în inimile cărora am sădit dragostea de neam și țară.

Noi credem că d. Ministru de Finanțe, care a repartizat această sumă pensionarilor, pentrn normalizare, nu știe că mai trăesc nenorociți de pensionari dinante de războiu, deoarece de ei nu se pomenește în acel articol.

Nu cerem egalizarea pensiilor, dar cel puțin pentru mângâierea noastră, a c u m când suntem la ușa mormântului și când traiul este așa de greu, de ne silește să blestemăm ceasul, în care am îmbrățișat cu atâta dragoste cariera de dascăli ai neamului.

In numele învățătorilor pensionari dinainte de războiu.

F. Dumitriu, înv. pens.
Drăgușani—Covurlui

Făuritorul României-Mari

Regele Ferdinand I

Doi ani dela moartea Lui

La 20 Iulie c. s'au împlinit doi ani dela moartea Regelui Ferdinand I, care identificându-se adânc cu viața și cu aspirațiunile milenare ale poporului român, ne-a dăruit cu ajutorul jertfei naționale—ceeace lupte de secole nu ne-au putut dărui: — «Intregirea neamului românesc, dela Nistru până la Tisa și dela Dunăre la Ceremuș. Intocmai ca și poporul românesc, sufletul acestui Rege legendar a trecut prin grele și multe furtuni, dar a rămas neclintit la datorie, până la moarte. Străin cu sângele de trupul nostru, dar lipit profund cu sufletul de fericirea poporului românesc, Regele Ferdinand I, a întruchipat în ființa Sa toată strădania și toată vitejia voevozilor din trecutul istoric al vieții noastre naționale. Sufletul acestui mare Rege a bătut veșnic pentru izbăvirea din nevoi a scumpului Lui popor, pe care l'a condus cu inima blândă și înțelepțește în timpul de pace și cu vitejie în timp de războiu, pe drumul propășirii și-a isbânzii naționale; pe drumul croit de veacuri de către înaintașii Săi voievozi.

Paginile glorioase ale vieții noastre naționale au înscris cu litere de aur toată jertfa poporului român de sub conducerea viteazului, înțeleptului și loialului Rege Ferdinand I.

In clipele tragice ale desfășurărilor politice interne și externe, ce priveau interesele vitale ale țării noastre, sufletul Regelui a veghiat ca o candelă nestinsă și s'a identificat cu țelurile curate ale oamenilor de bine, cari au dorit numai prosperarea acestui popor, ros de multe nevoi, amărît de mulți răi voitori și trecut prin multe furtuni și răsmerițe.

Frământările politicianilor dela noi sunt prea incordate, și ele ar putea să slăbiască, avându-se în vedere fericirea țării noastre, asupra căreia, namilele mustăcioase ale nealui lui Atila și Arpad din pustele Ungariei privesc cu gânduri rele.

Lepădați de orice patimi personale și mărunte, oamenii noștri politici, trebue să fie cu gândul și cu fapta, pururea, numai pentru tăria și înflorirea țării noastre. Cei ce nu se bizuesc să conducă țara să cheme în ajutor pe cei ce se bizuesc în treburile de stat. Altfel se va nărui, încetul cu încetul, tot ceeace, de veacuri strămoșii noștrii au clădit, cu supra jertfe omenești și ceea în r ă z b o i u l năprasnic din 1916, eroii noștri au făurit cu prețul vieții lor. Neamul lui Arpad să știe: că la curtea de Argeș zace Marele Rege Ferdinand I, făuritorul României întregite, care a condus pe cei peste 800,000 de eroi în războiul ofensiv (de apărare creștinească), spre a desrobi ce alții în războiul ofensiv (de cucerire) ne-au cotropit și ceace pe vremuri ne au smuls cu forța din drepturile noastre istorice.

De brațul vânjos al poporului român—ca altă dată—se vor lovi toți cei cari nu se vor astâmpăra. Nu degeaba a căzut floarea românismului pe câmpurile de bătae. Drepturile noastre istorice n'au putut fi înmormântate pe veșnicie; și odată, desgropate, nimeni nu va putea să ne revizuiască ?! drepturiie consfințite prin sânge și prin adevăr istoric, după cum pretind unii oameni copilăroși din pustiurile Ungariei. Strânși uniți în jurul Tronului M. S. Regelui Mihai I, simbolul nevinovăției și curăției sufletești să aducem prinosul nostru de recunoștință și de amintire pioasă Celui ce zace astăzi sub l e s p e d e a mormântului dela Curtea de Argeș. Și mai mult: acum, când s'au împlinit doi ani dela m o a r t e a Regelui Ferdinand I, care a spus cu mândrie și cu încredere, în vremea războiului, pe când era pe Măgura Oituzului: «Nu-mi va fi rușine când mă voiu întâlni cu Kaizerul», lumea politică dela noi să adâncească tot mai mult cuvintele înțelepte și pline de adevăr, rostite de d. C. Banu în parlamentul român, în ziua de 25 Iulie 1927, cu prilejul morții Regelui Ferdinand I: «Domnilor ce poate însemna «oare neînțelegerile noastre mărunte, păsuirile noastre trecătoare, interesele și ambițiunile noastre de o clipă, cînd îndărătul nostru se îngrămădesc secole de opintiri și de jertfe, iar înaintea noastră ne așteaptă neîndurătoarea judecată a celor ce au să vină?» Printr'o politică nechibzuită și printr'o tenziune nenorocită și dușmănoasă dintre grupările politice, interesele superioare ale țării vor suferi, pedestalul de consolidare a neamului românesc, înjghebat cu multă trudă de alții, se va nărui, pre nepăsarea multor nechemați, nesocotindu-se astfel tot trecutul nostru de jertfe din viața noastră națională. Politicianii noștri nu trebue să filosofeze multe pentru ca treburile statului să meargă bine, ci trebuie să fie chibzuiți și să aibă milă și multă grijă de acest popor. «Numai așa țara va merge pe drumul unei adevărate și înțelepte propășiri.

N. C. Munteanu-Muntmarg

PROGRES SAU REGRES?

Nimeni nu poate să se exprime cu toată convingerea lui, că țara noastră după înfăptuirea unității naționale a progresat în toate ramurile ei. Cel puțin situația în care ne găsim astăzi ne face să spunem adevărul fără să ne temem de nimeni, că stăm mai rău ca înainte de războiu. Hotarele sau lărgit, boiu. Hotarele sau lărgit, este drept. Pe câmpul de luptă au murit oameni destui. Carpații nu mai stau zid de despărțire pentru frați. Un proverb vechi spune că cine trece marea schimbă clima, dar nu și sufletul. Tot așa și noi. Am trecut peste hotarele vechi ca să mai schimbăm clima, să avem mai mult loc pentru ca să ne desfătăm ochiul, dar sufletul nostru a rămas neschimbat, ba s'a abătut mai mult la rele și la lucruri urâte. Un popor este în plin progres când se vede o schimbare peste tot.

In politică, în economie, în comerț, în muncă, în școală, în biserică, în toate. In politică, stăm rău, în economie, rău de tot, în comerț și în muncă, țăranul toate le vinde ieftin și toate le cumpără scump.

Școlile sau înmulțit și școlarii din zi în zi sunt mai puțini în clasă. La catalog înscriși sunt cu sutele și cu cartea în ghiozdan la școală sunt cu zecile. Și cei care urmează la școală sunt răi. Nu respectă pe părinți, avutul aproapelui pe mai marii lor! Generația care crește, crește rău. Educația le este neglijată și nu știu ce va fi mîine când biata țară va rămâne pe mâinile lor. Biserica, farul care a că ăuzit lumea dealungul veacurilor spre limanul fericirii veșnice, întocmai ca steaua polară pe călători din zi în zi primește lovituri de suliițe.

Biserica a luptat din răsputeri ca să tae din rădăcina răul și să sădească în ogorul lui Hristos, binele, adevărul, sublimul și frumosul, din Evanghelia sfântă. Se fac legi peste legi ca să o înjosească. S'o pună în inferioritate, s'o desconsidere și fără să fie de atenție și fără să se gândească o clipă că poporul unde biserica este desconsiderată se alege praful de el. Legile civile sunt făcute de oameni. Legile naturii sunt făcute de Dumnezeu. Cel dintâiu sunt trecătoare, se spulberă, se verifică, nu trăesc decât un timp. Cele Dumnezeești s u n t veșnice. Ele nu pier în veci. Biserica nu va pierii în veac cu toate amenințările și însulițările care i se aduc.

Bisericii, în vremea de azi nu i se dă nici un concurs din nici o parte. Ea trăește singură, prin ea însăși, din Duhul lui Dumnezeu. Apa este turbure, fiindcă au turburat o răii și interesații. Efectul este răii și interesații. Efectul este că lumea din zi în zi se îndepărtează dela drumul cel adevărat. Și ce este mai rău când apuci pe un drum rău.

Zilele de sărbătoare nu mai sunt serbate cu tragere de inimă ca odinioară. Crucea pe piept este făcută scurt, de român. I se dusese vestea că cea mai plină cruce este a Românului. Acum este goală. Legile făcute de oameni îngădue să se căsătorească tineri fără să se cunune civil.

Dacă nu este cununat civil trăește cu femeia câtva timp și-i dă drumul cu copiii pe ici încolo, lăsând-o plângând și muritoare de foame pe drumuri.

Văduvile de răsboiu 90 la sută sau măritat și statul nu știe că ele sunt m ă r i t a t e, fiindcă nici primăriile nu știu pentrucă nu spun, ca să nu li se oprească pensia care vine pe urma celui care a murit în tranșee cu arma în mână. Fetele nemăritate cresc la sânul lor copiii născuți din flori,

Lumea toată este plecată pe calea desfrâului, pe calea cârciumilor! Nimic nu face să scadă prestigiul unui popor decât desfrâul și imoralitatea. Poporul Român nu a decăzut decât din aceste două cauze, care sunt celé două păcate de moarte, care semnalează moartea individului și moartea unui popor

In Anglia, țara ideală, s'a luat măsură strașnic aplicată ca preoții să nu mai botcze nici un copil născut din concubinaj sau al vreunei femei necăsătorită civil sau religios. Această măsură în Anglia este legc. Pe lângă haosul de legi care se fabrică astăzi, ce bine ar fi să se fabrice și la noi o asemenea lege. Să se forțeze cei ce trăesc ca animalele să trăiassă și ei ca oamenii cu judecată și cu conștiință în interesul lor și al țării. Cum să progresăm cînd răul crește în voe ca pălămida în h o l d e l e părăsite. Cum să progresăm când conștinta este întunecată? Cum să progresăm când răul a pus stăpânire pe inimi și creștinul nu-l mai poate deosebi de bine? Cine este de vină? Omul! Prin om a intrat păcatul în lume și prin picătura de sânge scursă din trupul Celui răstignit pe Golgota pe capul lui Adam s'a șters acest păcat, făcându-ne iărăși să înțelegem ce este bine și ce este rău. Cu toate acestea binele nu-l vedem și răul este înjugat c u noi. Nu putem progresa până când la baza noastră nu există frica de Dumnezeu, din care ia naștere, adevărul, iubirea, dragostea, cinstea, dreptatea și omenia. Cât timp într'un popor nu tronează aceste virtuți mergem îndărât, regresăm, ori câte legi s'ar fabrica și ori câtă politică s'ar face.

Pildele rele strică moravurile bune.

Dem. I. Iiescu Palanca

DIN TAGORE

Credința în Dumnezeu a făcut tot ce este mare în lumea aceasta; credința e marea și unica forță creatoare a civilizației noastre; când piere credința în Dumnezeu, se înalță credința în bani și putere materială; prin această forță, după lupte și frământări ruinătoare, sufletul, asemenea unei ploi de stele, se epuisează și cade în cenușă și fum.

Bogățiile materiale sunt brutale și-s gata oricând să se nimicească între ele. Ele seamănă cu impulsiunile individuale; lăsate în voia lor, încep lupta distrugătoare. Dar, îndată ce apare un ideal de unitate, forțele răzvrătite se unesc și creația se afirmă; se afirmă creația, care este pacea și unitatea. Astfel, lăcomia de hrană este în sine însăș uricioasă și egoistă; dar, dacă o supunem idealului de fraternitate socială, o putem face mai nobilă și mai plăcută; atunni ea ajunge o aleasă plăcere a vieții zilnice. Tot așa, pasiunea sexuală este individuală și distructivă; dar, când e dominată de idealul iubirei, atunci ea se desvoltă într'o frumusețe perfectă, atingând apoi culmea expresiunei, simbolul adevărului spiritual în om, care este legătura sa de iubire cu Dumnezeu.

CU Cluj / Central University Library

Schimbarea la față

6 August

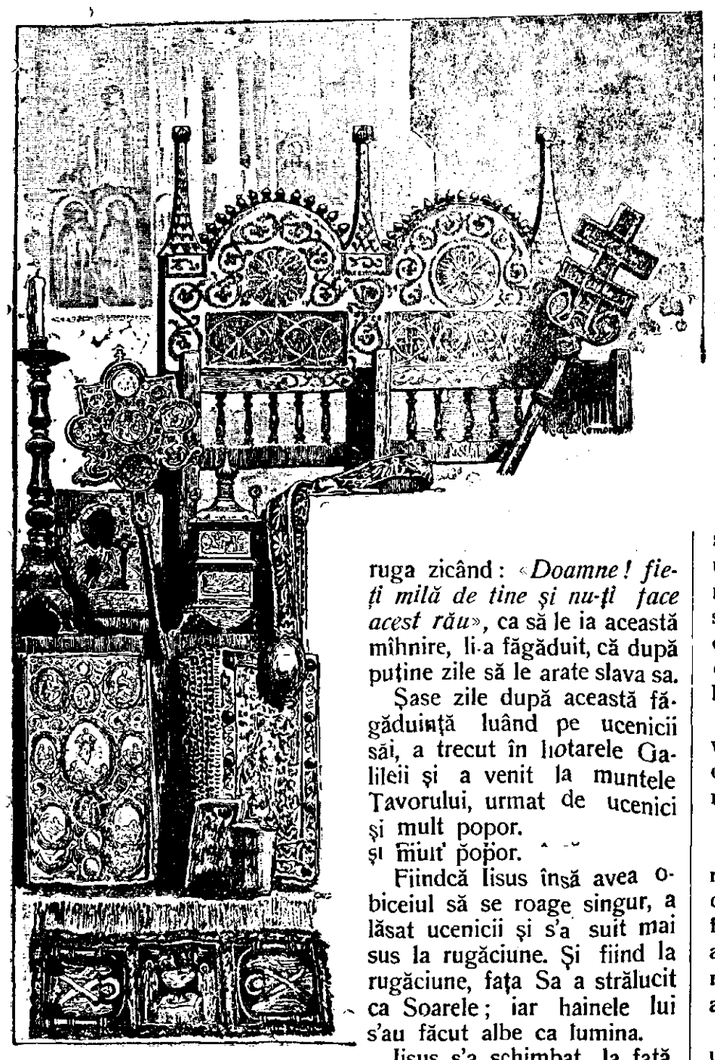

In anul al trezeci și treilea al nașterii sale, al treilea și cel mai de pe urmă al propoveduirii, Domnul nostru Iisus Hristos, aflându-se în laturile Chesareii lui Filip, unde după ce a întrebat pe ucenicii săi, cine îl numesc oamenii că ar fi Fiul Omului și după ce Petru l'a mărturisit a fi adevăratul Hristos Fiul lui Dumnezeu celui viu, atunci a început a spune ucenicilor săi, că i se cuvine să meargă în Ierusalim și acolo să pătimească multe dela arhierei, de la bătrâni și de la cărturari, care îl vor răstigni și-L vor omorî.

Văzând însă Iisus, că ucenicii săi s'au întristat pentru aceasta și mai ales Petru îl ruga zicând: «*Doamne! fie-ți milă de tine și nu-ți face acest rău*», ca să le ia această mîhnire, li-a făgăduit, că după puține zile să le arate slava sa.

Șase zile după această făgăduință luând pe ucenicii săi, a trecut în hotarele Galileii și a venit la muntele Tavorului, urmat de ucenici și mult popor.

și mult popor.

Fiindcă Iisus însă avea obiceiul să se roage singur, a lăsat ucenicii și s'a suit mai sus la rugăciune. Și fiind la rugăciune, fața Sa a strălucit ca Soarele; iar hainele lui s'au făcut albe ca lumina.

Iisus s'a schimbat la față, apoi a venit un nor luminos și din nor s'a auzit un glas, care zicea: «*Acesta este fiul meu prea iubit, întru carele bine am voit, pe acesta să-l ascultați*».

Cînd au auzit ucenicii, au căzut cu fețele la pământ și s'au înspăimântat foarte tare. Au ridicat ei ochii în sus, dar n'au văzut decât pe Iisus singur, care le-a spus să se scoale și să nu le fie frică.

Domnul Iisus, când se scobora din munte cu cei trei din ucenicii săi le-a poruncit să nu spună nimănui această vedenie, până când va învia Fiul Omului din morți.

Și astfel a fost schimbarea Mântuitorului Hristos la față în muntele Tavorului.

Un film care poate mișca sufletele și a le întoarce către adevăr

RÉGELE REGILOR

Nu voi putea trece cu vederea frumosul și mișcătorul film, pe care l-am văzut înfățișat nu de mult la Chișinău.

In le vedem viața și patimile Domnului nostru Iisus Hristos, vedem nu pe Iisus, ca copil, ci de la epoca când a început activitatea Sa mesianică în lume.

Doamne! tragică și spăimântătoare viață de jertfă și de suferință, în care noi, creștinii, nu putem privi indiferenți. Iisus Hristos a avut o soartă și această soartă nu se arată cum și-a îndeplinit-o cu cea mai cerească supunere, până la capăt.

Filmul, începe cu un prolog, prin care, Maria Magdalena, apare în cel mai bogat decor de seducțiune. Când i se spune că un om din acest ținut ar putea rămâne neimpresionat la frumusețea ei, ea devine furioasă și în chip cutezător, îmbrăcată în podoabe strălucite, apare în fața Dumnezeului om.

La cuvintele ei pline de provocare nerușinată, Mântuitorul o privește blând și compătimitor.

Ce pildă minunată putem scoate

Ce pildă minunată putem scoate

noi de aici! Chiar dacă s'a adăogat aici oare care fantazie, fiindcă Maria Magdalena n'a fost așa, noi vom scoate ideia frumoasă și plină de lumină din aceste fapte.

Mândria, nerușinarea, ambițiunea, pofta și răutatea care cutezau să creadă că vor birui. Dar trupul păcătos, neputincios în fața luminii dumnezeești, s'a plecat uluit și frântă de umilință văzându-și ambițiunea sfărâmată, Magdalena a căzut pocăită.

La picioarele Mântuitorului, Magdalena a putut dobândi iertare și prin puterea cuvântului Dumnezeiesc, ea a fost deslegată de păcate.

Cine e mai tare? trupul sau sufletul? De aici vedem că spiritul biruiește trupul.

Ce atragere putea mișca sufletul lui Iisus, care venise să îndrepte lumea și căruia păcatele lumii îi rănise sufletul?

Nu cunoștea El toată tragedia sufletului omenesc, toate păcatele care leagă pe om de pământ? și nu pentru noi trebuia să suie drumul crucii, pentru mântuirea noastră? Pot oare toți oamenii înțelege dintr'odată puterea acestei jertfe? E cea mai grozavă epopee din istoria omenirii din câte au existat pe pământ și care a zguduit și a întors spre adevăr chiar și pe inimile cele mai întărite ale păgânilor.

Mai vedem apoi cum spiritul răului sau vrăjmașul mântuirii noastre, apare Magdalenei sub felurite chipuri omenești, înfățișând cele șapte păcate mari, ca mândria, invidia, răutatea, lăcomia, etc. de care ea s'a putut scutura, rând pe rând, astupând urechile în fața păcatului și închizând porțile sufletului ei la glasul minciunei, adică al răului.

Toate celelalte unsprezece acte și în special cele din urmă sunt de o mișcătoare interpretare. Rolurile, grele de îndeplinit pentru înscenarea unui subiect religios au fost totuși în parte destul de bine redate. Privirea plină de credință a lui Petru pentru stăpânul său, durerea sa când s'a lepădat de trei ori de Mântuitorul precum și alte felurite scene

rul precum și alte felurite scene

sunt atât de impresionante și de înălțătoare.

Viața Mântuitorului ca și patima Sa, înfățișată în acest film, a făcut să miște inimile creștinilor până la lacrimi.

Aceasta nu e o legendă pentru a distra publicul, nici fantazia unui decor bogat menit să mulțămească ochii; ci e reprezentarea mărețelor fapte a suferinții lui Iisus Hristos pentru mîntuirea noastră.

Ce mărețe pilde pentru noi creștinii, de dragoste pentru oameni și de lepădare de sine! Ce sguduitor tablou cînd Omul-Dumnezeu primește răstignirea fără de revoltă și moare pe cruce fiind nevinovat!

Doamne, care inimă poate sta neclintită și să privească nepăsător această jertfă dumnezeiască care se dă pentru mântuirea noastră?

Cu durere am văzut așa ziși creștini, care au privit nemișcați măreția religioasă a filmului și care nu s'au lăsat impresionați de cât de frumusețea decorului, privind ca și în fața unei vederi fantastice.

Pentru necredincioși, aceasta pare o legendă și cum pot ei să înțeleagă toată viața și jertfa Mîntuitorului? Cum pot ei să găsească aici o idee sublimă, când sufletul lor e mort pentru lucrurile dumnezeiești?

Totuși ideia morală rămâne și dacă nu toți pot găsi prefacerea sufletului lor, totuși aceste fru-

sufletului lor, totuși aceste fru-

moase filme cu subiect religios sunt din cele mai potrivite pentru educațiunea sufletească și pentru desfătarea inimii. E un film măreț, menit să răscolească sufletele și să întoarcă inima către adevărata dragoste pentru Mântuitorul lumii.

Laura Scriban
Profesoară în Chișinău

Răvașe Educative

CAFEAUA

Dragă Eleonora,

'Mi scrii că soțul tău are nevoe de bani spre a 'și tipări o carte și că tu, deși ai primit dela bancă chiar azi, dobânda banilor tăi, nu voești a-i da nici o lescae pentru acest scop.

Ce egoistă ești, fata mea, și cât de slabă e la noi dragostea conjugală! Spre a vedea o dovadă de sacrificiu îți voi povesti o scenă pe care am văzut-o la Veneția în azilul desmoșteniților.

Luigi Santorini, bătrân cerșetor, care odinioară fusese muncitor harnic și cinstit, ajunsese așa de bătrân și de neputincios, încât, într'o zi, fu adus aicea de sergenți, căci căzuse pe stradă.

Cât era de șubred, el tot nu voia să stea degeaba, ci împletea la scaune de trestie și de pae, scărmăna lână, făcea cutiuțe de carton pentru paste făinoase și pentru scrobeală, spre a-și câștiga banii pentru o cafea și așu soția sa Gilda, să scape de cheltuială.

— Ce faci Santorine, ce faci? îi zicea directorul azilului. Nu ți-am spus să n[illegible] ți-am spus să nu ne mai incurci zadarnic p'aici? Du-te, du-te în infirmerie, ne risipești paele, ne amesteci și ne 'ncurci lâna, ne strici cartonul. Nu-ți putem plăti nici un ban pentru munca ta. Munca ta e ruină!...

Suspinând bietul octogenar, se întorcea spre infirmerie dibuind scara, ușa, patul. Făcea o cruce, îngână un *Pater noster*, și încrucișa mâinele pe piept cu fața inundată 'n lacrămi, murmura: Povera Gilda, povera Gilda: Directorul găsindu-l de multe ori astfel îi striga: Isprăvește Luigi, isprăvește. Ce'i mai ceri lui D-zeu. Nu ți a dat destul atâtea zile lungi și mereu 'ți vin bani pentru cafea?

Cine te mai răsfață și cu asta, o signore, cine?

In acest timp în stradă se auzi un sunet de mandolină ș'un glas stins care zicea:

*) *Nina da banda i scrupoli*
Su via non dirmi di no
Si compagnarti in gondola
Sta notte mi verro.

Varda che notte splendida
Le stelle brila in ciel
Le un specchio l'aqua e laria
Le un balsamo le un miel.

Bătrânul sări la fereastră, căci cunoscuse vocea Gildei, care cânta din ușe 'n ușe și, cum câștiga un ban, alerga cu el la azil și 'l da pentru a face plăcere bătrânului ei soț îl da pentru cafeaua lui.

Eram acolo, când odată cu dânsa, intră pe ușe infirmierul, aducând lui Santorini o cafea caldă.

— Bea Luigi, bea, zise Gilda, cât voiu trăi eu, tu vei avea mereu această băutură la care știu că ținеai atâta. Iubirea mea nu te va părăsi niciodată dragă, nu, nu...

*

Sala răsună de cea mai dulce și cea mai caldă sărutare, apoi cei doi bătrâni privindu-se, la lumina lampei, îngânară:

Gilda... Luigi...

Directorul, atins de aceste ultime acorduri ale unei calde simfonii, ieșite din marginе de mormânt, zise: Gilda, nu te mai obosi să cânți în stradă, tu femee sărmană și bătrână, de azi înainte Santorini al tău, va găsi la noi cafeaua lui; bani ce câștigi cu cântecul tău, nu-i mai da pentru gustul lui, ține-i tu pentru pâine... Să-i fie pomană bietei mame.

Ți-am povestit această 'ntâmplare la care am fost față în azilul de bătrâni din Veneția.

Auziși, Gilda se lăsa fără pâine pentru un gust al soțului său, tu nu vrei să-l ajuți la o lucrare ce te va înălța și pe tine, dar îi arunci cu ușurință pe dresuri și pe mode. Fii serioasă, fata mea. și ia de exemplu pe Gilda, cântăreața septegenară, că nu greșești.

Fără supărare Eleonora.

Baba Vișa

*) *Notă.* – Nina da la o parte scrupoli
Alde, nu zice, nu
Spre a te 'nsoți în gondolă
In această noapte voi veni

Te uită ce noapte splendidă,
Stelele strălucesc în cer,
Apa lucește ca o oglindă și aerul
Este un balsam e dulce ca mierea

Rugăm stăruitor plătiți abonamentul : :

TINE LA LEGEA TA!

Un împărat bătrân, din vremurile de demult, chemă odată la sine pe un episcop evlavios, care se afla în împărăția sa, și ceru să se lepede de legea sa și să se închine la zeii, pe cari îi cinstea dânsul.

— «Stăpânul și împăratul meu», răspunse episcopul, puternic ești și mare, și obișnuit ești ca toți supușii să asculte de tine. Eu vreau să te ascult; cererea asta însă nu-mi este iertat să ți-o îndeplinesc.

Auzind împăratul acestea, s'a supărat foarte tare și a zis:

— Nu știi că viața ta este în mâinile mele și că te pot nimici? Un semn să fac și ești pierdut.

— «Asta o știu prea bine», răspunse episcopul, dar lasă-mă te rog, să-ți spun mai întâiu o pidă și apoi să mi răspunzi la întrebare: Să zicem că se naște un război, că dușmanii vor atrage către ei pe cel mai credincios din supușii tăi, făgăduindu-i comori de bani și mare cinste, numai să se facă trădător și să descopere tainele tale. Dar văzând dușmanii că nu-și pot ajunge scopul și că supusul tău rămâne neclintit în credința ta către tine, îl desbracă, îl batjocoresc și-i dau drumul acasă. Când supusul acesta, înălțate doamne, s'ar întoarce la tine, spune-mi nu i-ai da hainele tale cele mai frumoase și nu l'ai pune în cea mai mare slujbă?»

— «De bună seamă, așa aș face, răspunse împăratul; dar ce are aface întâmplarea aceasta cu istoria ta?»

— «Vezi, înălțate împărate», răspunse evlaviosul episcop, cu trupul meu poți face ce vrei. Sufletul mi-l poți desbrăca de această haină pământească. Una însă s'o știi: Eu am un Domn mai mare și mai puternic chiar decât tine, colo sus în cer! Pe mine mă poți ucide și batjocuri; dar sufletul meu nu mi-l poți lua. Cu acesta mă voiu duce la Domnul cel mare, acolo, sus. Acela știu că are să mă îmbrace cu haină nouă. De ce să mai pun preț pe viața aceasta trecătoare și de ce să-mi lepăd legea?»

Auzind împăratul acestea, s'a îngândurat și și-a plecat capul, zicând:

«Du-te, îți dăruiesc viața!»

Apoi întorcându-l către cei din jurul său, le zise:

«Ce bine ar fi, când toți împărații ar avea supușii așa de credincioși».

Grivas Cruceanu

Cetiți și răspândiți „Cultura Poporului"

EFIGII

GIB I. MIHĂESCU

De sigur cel mai mare nuvelist din generația, carea apărut după răsboi este scriitorul Gib I. Mihăescu. Impresionant, viguros își crează personagiile sale în linii de daltă. E un talent care știe să nu se irosească cu vlaga sa în mărunțișuri. Cantitativ scrie puțin, însă ceace dă este chintezența unei munci trudite zi de zi. Iar partea de unde știe s'o exploateze și să și-o speculeze, este tocmai aceea gingașe și expresivă analiză sufletească, analiză care zgudue profund pe iubitorul de amănunt al caracterului omenesc.

E un fin psiholog, dotat cu un real simț de diferențiare omenesc. Pătrund cu un ochiu obiectiv în sufletul omenesc, pe care îl destramă fibră cu fibră, realizând o admirabilă analiză psihologică.

Inpreună cu Liviu Rebreanu, formează un duo fericit care știe și poate să realizeze o temeinică analiză psihologică. Nu numai a eroilor, dar chiar și acea analiză de puternic amănunt al faptului. In proza lui Gib. I. Mihăescu găsim o înlănțuire de evenimente logică, o desfășurare de fapte până la risipă însă toate acestea în cadrul strâns închegat al acțiunei pe care n'o prejudiciază, nu-i aduce nici o daună, ci din contră îi dă vlagă, îi dă vitalitate.

Am citit mai de mult nuvela «Troița» în «Unniversul Literar» mi se pare, am recitit-o cu aceaș gradată emoție și în volum. In adevăr nervii sunt sguduiți de un tragism fără seamăn. Ce poate fi mai simplu decât un fapt divers. Totuși mersul acțiunei îl motivează. Niște țărani ca să nu degere de frig au rupt o troiță. Și au făcut focul cu ea. Au scăpat de la o moarte sigură. Și urmează o serie de halucinații. Se ivesc cete urlânde de lupi, toți cred că este o pedeapsă Dumnezeească. Se închină pentru ertare, etc.

Ce zguduire mai mare de nervi este posibilă decât pentru un om cuprins de religiozitate adâncă să se vadă pedepsit pe Dumnezeu. Numai în nuvelele rusești sau în prozatorii germani Schnitzler, Zweig sau Bahr se mai poate întâlni acest realism crud, înspăimântător al vieței.

Prozatorul de mare talent este dublat de un bun autor dramatic. Gib. I. Mihăescu este autorul piesei de succes: «*Pavilionul cu umbre*». — Amintim că în această piesă a jucat marea noastră artistă Marioara Ventura. — Și în teatru, ca și în nuvelă, sriitorul nu se depărtează de problemele sale: tragicul vieței prezentat printr'un obiectiv al realității. Oglindirea fidelă a realității, nimic altceva. Fără artificiu, fără floare. Dar totul expus într'o limbă clară, neaoș românească, curgătoare, și smălțată ca un covor de iarbă presărat cu flori, care desfată ochiul și îmbată simțurile.

Piesa este de un dramatism fin, concentrat, cu o acțiune condusă într'un tempo vioiu desfășurarea este bine închegată, iar personagiile sunt precizate prin atitudini ferme, prin bune linii de conduită, dela cari nu se dezic.

Dar uitasem să transcriu ceva despre al treilea aspect: Gib. I. Mihăescu, om al dreptății. E avocat. Apără cu pasiune nevoile celor mulți și slabi. Imparte limanurile nădejdei spre mai bine a multora care aleargă și se însetoșează după dreptate. Publicul îl recompensează cu dragostea lui.

Gib. I. Mihăescu e un talent neîndoios și îndiscutabil, un scriitor de marcă, un temperament exemplativ ales.

RADU MISLEA

DE VORBĂ CU CITITORII

Arhim. SCRIBAN

Ce lucru plăcut este, la scrisul unei gazete, de a vedea că rândurile ei sunt urmărite de cititori, și încă nu molatec, încât foaia, odată isprăvită de citit, să fie lăsată la o parte și uitată în tot ce cuprinde! Ce plăcere de a vedea că rândurile ei trezesc răsunet, că cititorul, când este de o părere cu tine, când are un cuvânt de altă părere, când, în sfîrșit, pășește mai departe și vine să stea de vorbă cu tine și să-ți împărtășească vederile lui!

Așa plăcere simțim noi, primind rânduri dela cititorii noștri, dovedindu-ne că scrisul nostru nu trece nebăgat-în-seamă și că ei înșiși simt nevoe de a se destăinui către noi și a sta de vorbă cu noi despre unele înfățișări ale lucrului nostru la această foaie.

La direcțiunea acestui ziar, s'a primit o scrisoare a d-lui *J. Popescu Copuz*, avocat în București, care ne scrie că articolele acestei foi îi plac așa de mult, încât îl fură dela treburile sale, pentru a le sorbi cu lăcomie. «Nu las gazeta, scrie domnia sa, până n'o isprăvesc dela început până la sfârșit». D. Copuz însă are câteva împotriviri de făcut față de lucrul nostru. «Nu e destul, zice domnia sa, să ai în grijă numai fondul celor ce se spune prin diversele articole din gazetă, ci mai trebue ceva, mai trebue forma în scris, atât ca ortografie cât și ca limbă românească curată, ferindu-ne de expresii prea învechite cari azi nu se mai uzitează, fiind rămase după timpurile năvălirii barbarilor și a diverselor nații ce au trecut peste capul nostru, dar cari au dispărut în pustiu, iar limba și expresiile lor, rămase în poporul de jos — să ne luptăm a le înlătura, îndrumând vulgar spre limba adevărată, curată, limba de origină latină, de unde ne tragem neamul și obârșia, ca să nu mai vorbim împestrițat, chiar între noi cărturarii; dar poporul de jos, cu mai puțină cultură sau de loc, ce fel de educație ia de la noi?» (Aici am pus noi semnul? fiindcă trebue, dar în manuscript lipsește).

Va să zică d. Copuz se ridica împotriva felului de vorbire sau scriere cu cuvinte sau rostiri învechite și cere să avem în vedere tot rostirile care se trag din latinește.

In al doilea rând, domnia sa se plânge de felul de scriere al unor cuvinte în articolele noastre, anume că scriem *cînd*, în loc de *când*; *cît*, în loc de *cât*; *lîngă*, în loc de *lângă*; *țara Romînească*, în loc de *țara Românească*; *cîștigat* în loc de *câștigat*; *cirmuirea*, *cintărește*, în loc de *cârmuirea*, *cântărește*.

In ce privește felul de scriere al unor astfel de cuvinte, d. Copuz, precum se vede, arată prin pilde, cazurile care nu-i plac; în ce privește însă întrebuințarea cuvintelor vechi, nu arată nici o pildă ca să vedem care cuvinte nu-i plac și cum ar trebui înlocuite. Dar, oricum, noi înțelegem care sunt vederile sale, cititorii au înțeles de asemenea ce fel cugetă d. Copuz, și deci putem să ne așternem la o plăcută ședere de vorbă despre astfel de întrebări cu un setos cititor al nostru.

S'o luăm mai întâi cu ce e mai ușor, cu scrierea unor cuvinte.

D. Copuz spune că noi scriem: *cirmuirea*, *cintărește*, *țara Romînească*, *cit* și că printr'un asemenea fel de scriere, cititorul nu va înțelege cuvântul. Răspundem că noi nu scriem chiar așa, ci că d. Copuz umflă lucrurile, ca să iasă dovedirea sa mai ușoară. Noi nu am scris *cintărește*, nici *cirmuire*, ci *cîntărește*, *cîrmuire*. Parcă nu e tot una.

Va să zică, la urma urmei, la ce se mărginește, toată această împotrivire a d-lui Copuz? că de ce scriem pe â cu î din i și nu cu î din a? E cu putință că are dreptate, că cititorul mai slăbuț nu va deosebi bine pe î de i și va citi *cit* în loc de *cât*, *cind* în loc de *când*.

Nici noi nu vom zice ba și trebuie să spunem aici, ceiace d. Copuz știe, că i-am spus și pomenește și în scrisoare: Și noi scriem obișnuit nu cu î din i, ci cu â din a. Dar scriitorul acestor rânduri scrie mai totdeauna cu mașina, că merge mai iute, ca și aceste rânduri pe care le scriem aici. La mașină însă avem pe i din i, nu pe â din a. Ca să facem acest semn din urma, ne trebuesc două mișcări, pe când pe î din i îl avem dintr'o singură mișcare a degetului. Deci câștigăm timp scriind *cînd* în loc de *când*. Dar apoi urmează că, atunci când articolul se culege la tipografie sau se face corectura la redacție, să se puie totdeauna â și nu î. Nu fac însă eu corectura, și atunci și băieții din tipografie lasă pe î cum îl găsesc și organele din redacție nu îndreaptă. Deci nu e la noi un principiu de a scrie așa, ci este o curată uitare a celor ce mai sunt la lucrul acestei gazete afară de noi. Adevărul întreg este însă că, dacă nu eu personal, dar sunt organe la lucrul acestei gazete, care din principiu scriu cu î din i și deci lasă în articolele mele pe î așa cum a ieșit din mașină, pentrucă, spun ele, așa i-a învățat profesorul la școală. Un astfel de profesor este un bărbat cu multă învățătură, d. *Dan* din Galați, care învață pe școlarii săi să scrie pe î totdeauna cu i, afară de cuvântul *Român* și *România*.

Va urma

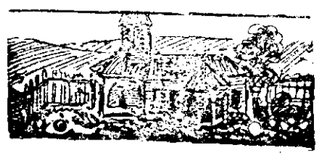

Cvas sau vin pasteurizat?

Cititorii poate îşi aduc aminte de articolul nostru «După Congresul Antialcooliv» din nr. dela 30 Iunie al acestei foi, prin care arătam ce băutură bună sănătoasă au Basarabenii, cvasul, şi ce bine ar fi să se poată răspîndi în toată ţara! Această băutură singură şi ar fi o armă împotriva spirtoaselor.

Tot cu gîndul la ce ar trebui să bem ca să scapăm de băuturile beţive, mai scrisese şi d. *H. Sanielevici*, cu vreo două luni înaintea noastră, în «Adevărul» dela 8 Mai a. c. Domnia sa era de părerea că degeaba ne luptăm ca să nu se mai bea de loc, fiind-că în aceasta nu se va izbîndi. S'a băut şi se va bea în totdeauna. Mai bine ar fi să căutăm o băutură care să semene cu vinul. Această băutură ar fi vinul pasteurizat, adică păstrat cam în felul lui dela început, cînd l-ai stors din strugure şi deci în care să nu ai alcool. «Suc de struguri pasteurizat» e numele pe care i-l dă dumnealui.

Dar seamănă aceasta cu vinul? Nu seamănă, că e dulce. Totuşi d. Sanielevici vrea un asemenea vin şi crede că lumea l-ar primi. Ba cere d-lui Garoflid, şeful viticultorilor», să facă o încercare: «să dea o masă unor ţărani de pe moşia d-sale şi să le ofere lichid de acesta din belşug, ca vin boresc din străinătate. Să vedem: îl lasă ori îl beau?.. Sucul seamănă mai mult cu vinul decît cu mustul».

Dar acesta va fi vin dulce.

Dacă este vorba de un asemenea suc va fi la gust ca vinurile greceşti, apoi acelea aşa sunt, dulci. D. Sanielevici zice că doreşte foarte mult un astfel de vin, dar dulce.

Apoi atunci ce să mai alergăm noi să scornim o băutură nouă, pe care lumea încă n'o ştie, pentru care trebuie fabrică nouă? Nu e cvasul nostru din Basarabia tocmai băutura cam în felul cum doreşte d. Sanielevici? E dulce, deşi nu e din struguri, dar e din poame, e bine fabricat, bine ţinut, în sticle hermetic închise şi peste toate, e ieften. Pe cînd, dacă e vorba de o băutură nouă, trebuie să deprinzi lumea cu ea. Cu aceasta însă o parte din ţară e gata deprinsă şi o vezi acum înşirată în rînduri la toate restaurantele, bodegile, băcăniile şi cîrciumile din Chişinău.

O avem deagata: ce ne mai trebuie alta nouă?

Nemţii dezlegaseră nevoia asta pentru ei încă înaintea războiului. In toate băcăniile găseai *alkoholfreier Wein* (vin afară alcool). care era ieften şi bun. In 1913, am adus cu mine din Berlin 10 sticle, ca să arăt şi prietenilor de aici. Arhimandritului *Foţie Balamace* († 1916) i-am spus odată, înaintea războiului, vino peste graniţă, să ne întîlnim în Lucerna, Elveţia, să-ţi dau vin fără alcool. Şi ne-am întîlnit şi l-am dus la otelul *Cruciĭ Albastre* (un aşezămînt creştinesc care lucrează împotriva beţiei) şi i-am dat vin fără alcool, şi aşa am băut cît am stat acolo. Deci treaba se face, deşi Nemţii au peste toate berea ca să înfrîngă băutura rachiului.

Dar au făcut şi bere fără alcool, oricît de puţin alcool se găseşte în bere. Am încercat şi eu să beau într'un restaurant din Leipzig în 1913. Dar nu era de băut. Era curat borş. Din această pricină nici n'a putut prinde.

Cu vinul însă n'a fost aşa. Acesta merge în voia cea bună.

Noi însă nu mai avem nevoie nici de vinul fără alcool, odată ce avem cvasul. Căci toate băuturile acestea, oricît de ieftene, tot nu pot ajunge la ieftinătatea cvasului.

De aceia, în loc să ne mai zbatem după alte băuturi, care or fi bune şi acelea, dar încă nu le avem şi lumea nu le ştie şi au să fie scumpe, mai bine să umblăm după cvasul pe care-l ai trei sferturi de litru cu 9 lei.

Arhim. SCRIBAN

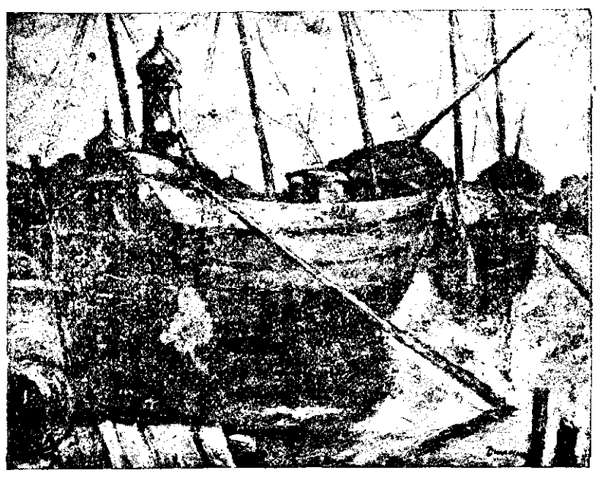

Pictorul Marian — **Corăbii la Vâlcov**

Scoaterea religiei din şcoală

Clerul Bisericei Ortodoxe cu durere a constatat, că conducătorii Ţării Româneşti sunt creştini puţin credincioşi. Ratificarea concordatului încheiat cu Papa Romei de către Guvern şi Corpurile Legiuitoare s'a făcut chiar cu preţul călcării a celui mai înalt aşezămînt al Ţării — a Constituţiei. Pentru o ţară ortodoxă, precum este România, acest act cu Roma a fost de prisos.

Nici protestul Bisericei Ortodoxe, nici argumentarea zdrobitoare a I. P. S. Mitropolit Bălan, aduse în Senat, n'au putut opri săvârşirea acestui act urât.

Concordatul s'a ratificat.

Şi noi fiii Bisericii Ortodoxe suntem aruncaţi în cea mai adîncă umilinţă. Sub dominaţia străină Biserica noastră nu s'a simţit atât de jignită ca astăzi...

Religia Ortodoxă este dominantă în Ţara noastră, aşa e scris în Constituţie, şi aşa ar trebui să fie, căci Biserica Ortodoxă a avut un rol strălucit în viaţa neamului românesc; acest fapt nu-l tăgăduieşte, nici istoria, nici oamenii, şi totuşi realitatea ne înşeală şi viaţa, zilnic ne aduce surprize triste şi neaşteptate. Pe când catolicii din România prin concordat capătă drepturi de a avea şcoli confesionale şi a instrui tineretul în spiritul religios, noi, ortodocşii pierdem şi ultima iluzie despre dominaţiunea confesiunei noastre, religia se desconsideră cu totul; ea în şcoli de acuma se va îngădui numai ca dexteritate.

Ministerul de instrucţiuni de curând va depune proectul de Lege, care scoate religia în rândul dexterităţilor. In special în şcolile primare nu se dă cuvenita atenţie obiectului — religia, — şi aici este cea mai mare rătăcire a celor ce l-au făcut.

Şcoala primară este şcoala poporului, iar poporul este adânc religios; deci cum se va împăca ţăranul c'o astfel de educaţie pentru copilul său, cum se va împăca cu învăţătura în şcoală fără Dumnezeu. Ori cât de multă carte ar învăţa copilul lui, dar dacă el nu va şti să dea laudă lui Dumnezeu în biserică, cetind şi cântând la strană, o astfel de învăţătură n'are preţ în faţa poporului.

Iar noi trebue să recunoaştem, că acolo, unde nu-i Dumnezeu, nu-i nici bunăcuviinţă, nici morală.

Şcoala este menită a lumina, a da o educaţie sănătoasă viitoarelor generaţii. Copiii de azi sunt cetăţenii de mâine, şi de aceia, cum vor fi mâine — sunt răspunzători educatorii tineretului.

Primii paşi ai copilului în şcoală sunt hotărâtori pentru întreaga viaţă a lui; aici, în şcoala primară mintea copilului este frământată de cele mai variate lucruri şi întrebări.

Copilul vrea să ştie cauza tuturor lucrurilor, ce îl înconjoară, copilul după firea sa vrea să ştie de Dumnezeu, şi din partea educatorului ar fi un păcat mare ca să nu satisfacă cerinţele naturale ale copilului şi să-l lase rătăcind cu mintea pe căi greşite.

Copiii sunt creduli. Ideile şi învăţăturile îndrumătorilor săi îi primesc cu cea mai adâncă credinţă şi fără nici o îndoială.

Şi aceste momente însemnate din viaţa copilului, trebuesc folosite spre binele lui, iar creşterea copiilor fără frica lui Dumnezeu va aduce pagubă; precum lor însăşi, aşişderea şi întregei societăţi.

Credem, că aceia, care sunt chemaţi de a fi îndrumători ai unei întregi naţiuni, vor înţelege pericolul şi vor şti să-l înlăturei iar generaţiile viitoare le vor creşte în frica lui Dumnezeu, sădind în sufletul copiilor credinţă şi moravuri bune,

Căci ştiinţa fără Dumnezeu nu-spre folos. Iar ştiinţa despre Dumnezeu, s'ar cuveni să fie în fruntea tuturor obiectelor de predare în şcoală.

Gh. Jemanean

Insemnări săptămânale

Concordatul e nedrept

S'a scris mult, mult, despre contractul încheiat între statul român şi Vatican, dar cu toate acestea, glasul acelor ce au strigat a rămas neauzit, ba încă cei satisfăcuţi, catolicii, au făcut haz pe seama noastră, căci într'o revistă catolică numită „Viaţa", scria: „în sfârşit s'a încheiat şi Concordatul în ciuda nepricepuţilor". Cu alte cuvinte, toţi catolicii, toţi cei ce au fost pentru Concordat, sânt deştepţi, iar ortodocşii adevăraţi sânt proşti. Bine fie ei deştepţi; dar noi le răspundem, nici odată de dragul cuiva nu ne vom vinde religia, căci românul adevărat, ortodox, îşi dă bine seama ce înseamnă CONCORDAT.

Şi ca să arăt cât de nedrept a fost acest legământ voi înşira câteva date.

In primul rând, se aprobă instituirea ierarhiei catolice în ţară la noi, cu 5 eparhii la: Blaj, Oradea-Mare, Lugoj, Gherla şi alta căreia i se va pune temelia zilele acestea tot în Ardeal conform legământului.

Biserica ortodoxă, cu 12 milioane de suflete are 12 episcopi, iar uniţii cu un milion de suflete au 4 episcopi, şi atunci noi ar trebui să avem cel puţin 38.

Protestanţii, 776 de mii; luteranii 388 de mii; unitarii 60 de mii; împreună fac un milion 224.000 de suflete şi au 4 episcopi, în proporţie cu ei, Biserica noastră ortodoxă ar trebui să aibă cel puţin 40 de episcopi.

Romano-catolicii cu un număr de 1.430.000 suflete au 5 episcopi, în proporţie cu ei noi ar trebui să avem 45 de episcopi.

Din această statistică deci se vede lămurit că Biserica noastră, e foarte nedreptăţită. Dacă însă astfel stau lucrurile, dece nu se iau măsuri de îndreptare?

Vedem lămurit că biserica noastră din dominantă a ajuns minoritară.

Guvernul trebuia să albă în vedere de la început chestiunea aceasta şi nu trebuia să dea atâta libertatea minoritarilor.

Cu toate acestea noi tot sperăm într'o îndreptare a situaţiei Bisericii, spre drepturile noastre şi mângâierea îmgâmfaţilor catolici, care râd şi se gudură, de ce i-a găsit în ţară la noi.

Diac. V. H. FUSSU

SIMFONII DIN TRECUT

versuri de cunoscuta scriitoare

DOAMNA SMARA:

se găsesc de vânzare la Redacţia ziarului «Cultura Poporului». Str. Regală No. 16

Preţul 80 Lei

Insemnări pe marginea unui ziar

Sfârşitul articolului d-lui N. C. Munteanu-Muntmarg dintr'un număr al ziarului «Cultura Poporului» relativ la «Expoziţia culturală istorică la Iaşi, m'a pus o clipă pe gânduri născocindu-mi un prilej de cercetare.

«Presa românească de acum o sută de ani era un prilej de cercetare, era presa jertfei naţionale, anumita presă de azi este presa şantajului imoral, Ce deosebire!»

Colosală deosebire! Ca de la cer la pământ! Indrăsnind să facem o deducţie pe baza celor ce se scriu astăzi — vorbind în special de branşa ziarelor zilnice, constatăm un fapt de o importanţă capitală pentru a stabili raportul dintre prezent şi trecut. Psihologia popoarelor a suferit schimbări neînchipuit de grave devenind o nervozitate fără margini. Era şi firesc să se turbure când atâtea evenimente au sdruncinat psihicul neamurilor. Unele state s'au prăbuşit, altele au crescut cu vigurozitate pe ruinile lor, popoare ce au pornit torenţial spre o viaţă ţinută până atunci în cătuşe.

Pe calapodul pornirilor s'au dat şi jurnalele de astăzi, presa acel val de gândire revărsată din abundenţă. In timpul celor câţiva ani de războiu lumea a văzut atâtea grozăvii, a fost martoră atâtor dezastre încât involuntar şi-a modificat felul de a privi, a judeca, faptele ce au precedat războiul. După războiu a cerut să i se servească o hrană dacă nu la fel de senzaţională cel puţin gătit cău acelaş sos iritabil. Şi presa «anumita presă», cum o întitulează d-l Munteanu-Muntmarg, s'a pus în slujba consumatorilor, nu de dragul de a-i servi o mâncare substanţială ci doar de dragul desfacerii mărfii de unde, evident, câştigul material.

Am aici pe masă două dintre cele mai răspândite jurnale din ţara românească alături de un exemplar din ziarul «Cultura Poporului».

Câtă deosebire între aceste două quotidiene şi modesta foae «Cultura Poporului». Chiar aşa pe masă cum stau fustreile la rând, par'că văd cum «Cultura Poporului" pleacă capul în jos de ruşine că nu poate furniza atâtea lucruri de preţ..

Ea nu are decât o mână de colaboraturi, şi par'că se teme că nu-i voi da atenţia ce o merită. Că nu i la fel de îmbrăcată ca surorile ei.

Nu, scumpă foae modestă! Nu te voi necinsti prin atenţia ce'ţi voi da-o! Tu'mi pari un bătrân cu vervă tâlcuitoare, sfătoasă potolit. Din rândurile tale curge în unde fără talazuri huruitoare, chipul vremurilor ce s'au dus. Tu nu ai ticuri nervoase, tu nu ţipi strident, falş, cu răutate, cu duşmănie, cu blestem!

In coloanele tale moi, ca amurgul serii, curge seva bunei cuviinţi, dorul de a clădi edificiul cu pereţii roşi de vreme. Slovele articolelor tale, îmi pare un basm vechiu, dinainte de răsboiu, o poveste spusă de un bătrân bunic la vatra focului iarna când vânturile urlă în colţurile lumii.

E adevărat că tu nu ai table cu reclame pe garduri şi prin gări! Tu nu te vezi prin chioşcuri şi depozite, publicul nici nu te cunoaşte aproape! Dar pe acolo pe unde ai pătruns ai lăsat o dâră de lumină ca o stea ce cade într'o noapte de frământări haotice. Nu suspina că nu eşti bogată şi chipoasă! Vezi tu singură cari sunt păcatele şi deşertăciunile bogăţiei: mândrie, strălucire exterioară şi lipsa de bun simţ. Să nu te vaeţi că nu ai reclamă! Poate ai de gând să-mi răspunzi că «reclama-i sufletul comerţul"? Draga mea, dar tu nu faci negustorie!

Tu ai altă menire. Faptele bune au nevoe de foc. Nu vezi că neobositul domn profesor N. Iorga nu poate termina palatul Ligil Culturale? Şi dânsul nu'şi clădeşte case proprii. Vrea să facă aşezăminte ţării şi tot nu poate.

Şi doar ştii bine câte localuri de petreceri se clădesc, câţi bani se aruncă pe lux şi pe alte lucruri deşarte. Din partea mea, bun prieten al tău mă încumet a-ţi da sfatul meu:

Nu aspira la măriri strălucitoare: din adâncuri înegrite apare viaţa minunată a plantelor şi vezi câtă măestrie!

Nu fii întristată că nu te cunoaşte lumea! Şi dacă te-ar cunoaşte şi nu te-ar înţelege? Ce ţi-ar folosi? Mai bine puţini şi buni decât mulţi şi...

Tu ştii bine, ca şi mine, că prin colţuri de ţară, prin tăcutele cătune sub dealuri, aduci o rază de lumină plină de sfat şi îndrumări adevărate.

O ştii bine! Mergi înainte!

I. D. Dogaru

Colţul Medicului

Despre indigestiune

(APLECATE)

Prin cuvântul indigestiune se înţelege o turburare repede şi trecătoare în actul mistuirii. Sunt mai multe pricini cari pot da naştere la această boală şi anume: când cineva mănâncă prea mult, sau când mâncarea este rău pregătită, ori este de calitate rea.

Indigestiunea se iveşte adeseori la oamenii slabi, sculaţi după o boală lungă şi grea, la copii, la oameni cari mănâncă prea iute şi nemestecat bine, sau cari îndată după masă au plecat cu trăsura sau au danţat cu stomacul plin, la cei cari răcesc în timpul mesei sau îndată după mâncare, sau cari au luat băuturi, ghiaţă, ori au mâncat prea multă îngheţată. Intru cât priveşte calitatea mâncărilor s'a observat că indigestiunea este de multe ori produsă de cărnurile sărate, de mâncările grase, de grăsime, de peştii învechiţi, stricaţi, de fasole, de bob, de mazăre, când ele nu au fost bine fierte, de pepeni, de castraveţi, salată, ouă răscoapte, unele feluri de prăjituri, etc.

Nu este bine ca omul să mănânce prea iute, prea lacom, căci şi aci lăcomia, ca în toate, mănâncă omenia, aduce bucluc, de oarece mâncarea fiind înghiţită fără să fie bine mestecată în gură, sau mai bine zis măcinată, cade în stomac ca un corp străin, ca o piatră. Beţivilor li se strică foarte des stomacul, ei au deobicei mistuirea grea. — Semnele indigestiunii sunt mai multe: ea se arată de obiceiu la câteva ceasuri după mâncare; omul se simte rău, are limba albă şi încărcată, greutate şi arsură la lingurea, greaţă şi icituri acre şi puturoase, însoţite de o durere de cap şi de un rău general; în cele din urmă îl apucă vărsăturile, dând afară mai toate materiile din stomac, adeseori e cuprins şi de urdinare în acelaş timp. Nemistuirea este primejdioasă la oamenii slăbiţi de vr'o boală, căci îi poate întoarce boala; la copii şi la oamenii supăraţi sau cari sufăr de boală de inimă.

Tratament. Cel mai bun lucru este ca îndată ce omul se simte rău să caute să verse, luând un pahar sau două cu apă călduţă, sau gădilându-şi fundul guri cu o pană sau cu degetul, sau să ia mai întâiu ipeca, un gram omul mare, 30 până la 50 centigrame copiii şi apoi să bea apă sau o tizană caldă pentru ca să înlesnească vărsăturile. Când omul a vărsat dela sine să-i dăm un ceaiu de teiu, de muşeţel, de izmă, de melisă, ori de foi de portocale. După încetarea vărsăturilor îi vom da o băutură stimulentă cu acetat de amoniac, tinctură de scorţişoară şi eter. După puţin timp dela mâncarea cu pricina îi vom da un purgativ (curăţenie): sulfat de sodă, oleu de ricin, calomel, scamonee, etc. Se mai pot pune la lingurea cataplazme calde de făină de in, sau muştar. In timp de 24 de ore omul se va hrăni numai cu lapte dulce fără smântână, lapte bătut, zeamă de carne fără grăsime. Dacă scaunele miroase rău se vor da entiseptice intestinale (bonzonaftol, salol, betol, cărbune de tei, ichtalbină, 1-2 grame în buline). Câteva zile dearândul bolnavul va ţine dietă aspră: supă, lapte dulce, lapte bătut, câte un ou moale, prea puţină carne (muşchi) friptă pe jumătate şi câte puţin vin în apă.

In aceste zile este bine să se facă şi o bae caldă. Ca lucruri de casă, foarte bune la aplicat sunt frecăturile sau fricţiunile, atunci când omului îi este rău tare şi nu-i mai circulă bine sângele, fricţiuni pe frunte, mâini, cu substanţe aromatice, cum este oţetul de trandafiri, din care i se dă şi pe la nas şi i se pot face şi abureli turnând oţetul pe cărămidă. Oţetul este răcoritor şi bun antiseptic.

D. I. Glăvan
Asistent Universitar

Autocefalia bisericească şi Patriarhia ecumenică

I.

Iată o chestiune foarte veche şi care continuă de a fi nouă prin faptul că, din timp în timp, revine la ordinea zilei, dând loc la discuţiuni mai mult sau mai puţin subiective şi părtinitoare, şi sfârşind prin a lăsa problema întreagă, nerezolvată. Totuşi ar fi fost un mare bine pentru Biserica Ortodoxă de Răsărit ca chestiunea aceasta a relaţiunilor dintre Sf. Patriarhie Ecumenică şi ortodocşii, cari s'au aflat sub a sa autoritate spirituală directă, să fi găsit de cu vreme o deslegare mai conformă cu interesele generale ale ortodoxiei. Nu încape îndoială ca o aşezare mai «ortodoxă" şi mai «ecumenică" a Sf. Patriarhii dela Constantinopole, ar fi cruţat ortodoxia de multe evenimente păgubitoare intereselor sale, ar fi dat loc la o acţiune cu scop de a strînge şi a face cât mai afectuoase legături dintre diferitele Biserici Naţionale, şi, oricum, ar fi găsit mijlocul de a înlătura acele certuri destul de necreştineşti ivite cu ocazia proclamării autocefaliei bisericeşti de către popoarele din Orientul Europei. Ori este evident că organizarea actuală a Sf. Sinod Ecumenic nu este proprie pentru asemenea acţiuni binefăcătoare, tinzând la împrietenirea popoarelor şi la pacea lumei, acţiuni cari ar ridica mult prestigiul şi al acestei inalte Instituţiuni religioase şi al lumei ortodoxe în general. Acest neajuns devine explicabil dacă aruncăm o privire retrospectivă asupra evenimentelor cari au influenţat activitatea acestei instituţiuni şi au imprimat chiar directive cu totul străine de scopul iniţial.

II.

Când Mohamed II, învingătorul Bizanţului, l'a aşezat pe Ghenadie Scolarios pe tronul patriarhal aflat în decădere, a înţeles să aibă în el pe înaltul demnitar care să se ocupe şi să rezolve toate treburile de ordin spiritual ale ortodocşilor, cărora de sigur, nu li se putea aplica statutul personal al mohamedanilor, ticluit conform dispoziţiunilor Coranului. Ceva mai mult pentru Turci nu există noţiunea de neam; singura legătură care unea masele războinice ale Sultanilor, era credinţa în Profetul Mohamed, al cărui reprezentant, calif, era tot Sultanul. Ori, supuşii de altă credinţă trebuia să aibă un alt reprezentant spiritual acesta fu Patriarhul. Fără să se ocupe de deosebirile naţionale, cari pentru ei nu aveau rost, Turcii i-au pus pe toţi ortodocşii sub jurisdicţiunea patriarhală. Insă elementele cele mai de seamă cari caracterizau această comunitate, aveau culoare grecească: cultura, limba vorbită la Constantinopole, limba liturghică, origina celor mai de seamă prelaţi şi a patriarhului; iată de ce a fost numită „Rum-Mileti» această comunitate.

Nimeni nu s'a sinchesit mult timp, de această pecetie naţională, deşi în acest neam grecesc din imperiul Otoman, Grecii propriu zişi se aflau în infirma minoritate. Din contra, veacuri dearândul a fost o fală pentru ortodocşii balcanici cei mai luminaţi să se considere ca fii al Eladei, precum alte neamuri străine. Românii Macedonenii, Bizantinii, cu sau fără vrere, se făcuseră mai înainte propagatorii şi susţinătorii civilizaţiei greceşti. Acelaş lucru făceau şi Turcii menţinând supremaţia grecească asupra celorlalte neamuri şi renoind, astfel, vechile legături dintre naţionalitatea greacă şi ortodoxia orientală. Clerul grecesc, văzându-şi autoritatea şi veniturile garantate chiar de către învingători, a devenit un zelos apărător al dominaţiunei otomane dar, în acelaş timp, un inimos apărător al drepturilor supuşilor ortodocşi ai Sultanului.

De aspiraţiuni naţionale greceşti nu poate fi vorba la aceşti clerici, din contra, la început Biserica a privit cu indiferenţa cum spiritul grecesc se deşteaptă din îndelungata lui letargie şi chiar le-a considerat cu duşmănie nouile idei şi aspiraţiuni cari se formau în contactul politic şi comercial din ce în ce mai intenz cu lumea occidentală. Ideea reînvierii imperiului Bizantin, îmbrăţişată într'un timp de multe spirite exaltate, se reduce, cu încetul, la crearea unui Stat grec independent, aspiraţiuni incurajate de Ruşi, cari urmăreau stăpânirea directă sau indirectă a Constantinopolului şi apropriate, puţin câte puţin, de Patriarh, care se considera exponentul cel cel mai de seamă al elenizmului.

Din momentu în care Patriarhul s'a pus în serviciul acestei idei politice, cu sau fără conştiinţa de a deservi interesele ortodoxiei, de bună seamă a încetat de a mai fi şeful nepărtinitor al păstoriţilor. Aceştia, fiind de neamuri deosebite, curând au dat la iveala aspiraţiuni deosebite de ale elenizmului şi astfel a început seria nenorocită şi astfel a început seria nenorocită şi nesfârşită a conflictelor. Răul cel mare a fost că clerul, devenit cu trup şi suflet servitorul unei idei politice, a uitat cu totul de a sa misiune spirituală şi adesea a făcut uz de mijloace cu totul necreştineşti pentru a asigura reuşita unei idei care, frumoasă pentru Greci, era cu totul străină de idealul ortodoxiei.

Citiţi şi răspândiţi «Cultura Poporului»

Liga Culturală din an în an

In *Neamul Românesc* (2 şi 3 Iulie a. c.) se poate citi raportul pe care d. Zaharia Florian, secretarul-general al Ligii Culturale, l-a citit la Congresul ţinut anul acesta la Cluj. Aflăm din el, cu părere-de-rău, despre slabele mijloace care stau la îndemâna Ligii, pentru care ea nu-şi poate isprăvi palatul său din Bucureşti. Formalităţi grele pentru căpătarea unor împrumuturi, au silit cârmuirea ei să se lepede de osteneala de a mai căuta împrumuturi. Îi rămâne acum să înceapă a vinde bilete dela o loterie a Ligii, dela care multe au rămas încă nevândute.

Dacă în laturea materială Liga, a dus atâta lipsă, nu se poate lăuda cu mult nici în laturea sufletească. Raportul spune că Liga a sărbătorit «după putinţă» zilele mari ale neamului, care, de fapt, se vede că a fost una singură: ziua Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavril, care este hramul Ligii şi la care se face pomenire, la biserica Mihai-Vodă din Bucureşti, de Mihai Viteazul. Dacă la această singură zi, în care Liga s'a mişcat, trebue să socotim şi pe a doua, pe care o pomeneşte raportul, sărbătorirea a zece ani dela Unire la Alba-Iulia, socotim că nu se poate socoti aceasta cu

că nu se poate socoti aceasta cu

dreptul ca sărbătoare la care s'a mişcat Liga, fiindcă tot ce a făcut ea cu acest prilej a fost că prezidentul ei a luat parte la sărbătoarea dela Alba-Iulia. Dar prezidentul, d. N. Iorga are atâtea calităţi, că cine poate spune că domnia sa a reprezentat la Alba-Iulia Liga? Şi chiar aşa să fie, nu este o parte de activitate a Ligii faptul că unul singur din membrii ia parte la un praznic naţional. Raportul singur mărturiseşte că în laturea culturală, Liga nu şe poate lăuda, prin comitetul ei central, de a fi făcut ceva de seamă în scurgerea unui an trecut. Căci spune: «Lipsa de fonduri disponibile, care toate trebue să meargă la construirea palatului nostru, ne-a împiedecat să facem tipăriturile de propagandă şi luminare a maselor pe care le-am fi voit, aşa cum am voit în alţi ani. Totuşi am rupt din puţinul ce aveam pentru a tipări calendarul nostru anual».

La aceasta, d. Zaharia Florian mai adaogă încă un merit al cârmuirii centrale a Ligii; «munca fără preget a doi din membrii Comitetului pentru buna reuşită a cursurilor «Universităţii populare» din Vâlenii de Munte, alături de un comitet de doamne, membre ale Ligii, care nu se dau înapoi dela nimic pentruca studenţii şi auditorii cursurilor să poată avea locuinţă şi hrană pentru un preţ mai mult decât modest».

La atât se mărgineşte făptuirea cârmuirii centrale a Ligii pentru treburile sufleteşti ale poporului, se înţelege, din cale afară de puţin, mai cu seamă dacă unele osteneli ale membrilor comitetului central le poţi socoti şi despărţit de activitatea Ligii. E vorba de cei doi care muncesc la Vâleni: sunt ei însărcinaţi de comitet ori lucrează din buna dragoste a lor? Numai în cel dintâi caz comitetul se poate lăuda cu strădania lor. Ori cu ei ori fără ei însă, e grozav de puţin ceiace comitetul central poate pomeni ca activitate a sa în laturea sufletească în curgerea unui an întreg.

Dar să nu fim nedrepţi. Comitetul Central se putea socoti mai puţin dator de a desfăşura o asemenea muncă, întru cât ştia că sunt alte organe ale Ligii care au asupra lor această sarcină.

D. Zaharia Florian îşi spune în raport: «activitatea noastră culturală se razimă pe activitatea secţiilor». Dar şi în laturea aceasta nu e numai veselie. Dacă e firesc să vezi că se înfiinţează secţiuni nouă ale Ligii Culturale, e mai puţin firesc să vezi că pier secţiuni înfloritoare altădată sau care tânjesc fără viaţă. Aceasta arată că viaţa Ligii nu curge din plin. E mai jalnic să vezi pierind o secţiune care odată însemna ceva şi şi-a însemnat fiinţa ei în sânul organismului Ligii, decât să te simţi acoperit printr'o secţiune nouă. Căci aceasta din urmă încă nu are o activitate, abia a intrat în fiinţă şi deci încă nu ţi a adus nimic, pe când perirea uneia vechi înseamnă o risipire a ceiace aveai. Iată de ce raportul, şi din punctul de vedere al secţiunilor, arată grele umbre în viaţa Ligii.

Fiind vorba de secţiunea de frunte a Ligii, cea dela Bucureşti, raportul comitetului central spune că ea a întocmit ţinerea a 15 conferenţe, la care a venit multă lume; că a ţinut biblioteca deschisă în noul local, că a orânduit şezători însoţite de producţiuni muzicale şi de radio şi un festival etnografic, dat de comitetul de doamne al secţiunii Bucureşti, în folosul construirii palatului Ligii.

E de laudă. Măcar de a avea o bibliotecă deschisă în fiecare zi, în acest oraş în care sunt deschise atâtea locaşuri ale destrăbălării, este ceva care trebue pomenit cu bucurie.

După aceasta e pomenită secţiunea Buzău, pe care ştiu că o cârmueşte cu râvnă şi vrednicie Păr. Profesor Gr. Minculescu, preot harnic şi întreprinzător şi a cărui zbatere pentru trebuţile Ligii la Buzău s'a simţit nu numai din raport.

Această secţiune a pus la cale ţinere de conferenţe şi a ţinut sărbători, şi a mărit biblioteca, a

sărbători, şi a mărit biblioteca, a

dat burse studenţilor care să meargă la cursurile de vară dela Vâleni şi a stat în strânsă legătură cu secţiunile din judeţ. Conferinţe şi ţinere de sărbători au întocmit secţiunile din Brăila şi Craiova, amândouă secţiuni vii odată, zicem noi, dar de care acum auzim mai puţin. Pe lângă acest soi de activitate, secţiunea din Cluj mai dă o bursă în amintirea răposatului învăţat V. Bogrea, fost profesor la universitatea din acel oraş, şi apoi un număr mai mare de burse pentru studenţii care să meargă la cursurile de vară dela Vâleni. Secţiunile din Cernăuţi şi Fălticeni au ţinut conferenţe şi şezători în mahalalele lor. La fel secţiunile din Iaşi şi Călăraşi. Una din cele mai harnice secţiuni a fost cea din Focşani, care are ateneu popular, bibliotecă publică, a ţinut şezători şi conferinţe, a dat burse pentru studii şt pentru cursurile de vară, iar ca o trăsătură a ei proprie, a dus o vie luptă împotriva scrierilor vătămătoare. Secţiunea Ploeşti a înfiinţat multe biblioteci săteşti, a ajutat cursurile dela Vâleni şi altele ţinute de d. Iorga la Sinaia, a înfiinţat o trupă de teatru din diletanţi. Secţiunea din Râmnicul-Vâlcii a înfiinţat un muzeu etnografic şi o bibliăteca. Secţiuni care n'au stat degeaba au fost şi cele din Tecuci şi Suceava. O frumoasă activitate a avut secţiunea din Târgul-Mureşului, care a lucrat cu spor în satele maghiarizate dimprejur.

Citim, citim şi nu dăm de loc de numele secţiunii din Galaţi, altă-dată înfloritoare şi care era o verigă trainică în lanţul cultural pe care-l ţineau mai multe aşezăminte cultural din acel oraş.

Dintre secţiunile dela ţară, raportul pomeneşte ca o secţiune de frunte pe cea din Voineasa, Vâlcea, apoi pe cea din Buşteni, Prahova, care a trimes 45.000 de lei pentru palatul Ligii, sumă pe care, după cum spune raportul, nici multe secţiuni din oraşe mari n'au trimis.

Citim apoi despre un rând de secţiuni care «au ţinut şezători culturale pentru sateni şi au prăznuit zilele mari ale neamului». Sunt 16 secţiuni, între care numai 2 din Basarabia, numai una din Transilvania şi nici una din Dobrogea sau Bucovina. Aceste secţiuni au şi biblioteci proprii căutate de săteni.

Alte secţiuni care se silesc pentru luminarea păturii ţărăneşti, sunt 7, pomenite cu numele lor, din care una din Basarabia, iar celelalte din România Veche. Aceasta însă dovedeşte puţina pătrundere a Ligii dincolo de vechile graniţe. Se vede că Liga a rămas tot ce era înainte de război, cum a spus d. Iorga în cuvântarea dela deschiderea Congresului Ligii că ea «păstrează un rol, care nu e în pretenţiile de azi, ci în neuitatele merite de ieri».

Aici se încheie arătarea activităţii Ligii. Din partea noastră, spunem că găsim din cale afară de puţine secţiuni, pe când ar fi fost de aşteptat ca toată ţara să fie împânzită cu ele,

Cine e de vină? cârmuirea Ligii ori marea mulţime a obştii?

Cârmuirea Ligii ori marea mulţime a obştii?

Trebue răspuns că şi unii şi alţii, căci doar suntem acelaş popor cu aceleaşi apucături. Secţiunile sunt o apă cu norodul, pe care nu ştie să-l trezească prin mijloace în stare a-l stărni.

De această stare se plânge şi raportorul: «In străduinţele noastre pentru a duce la bun sfârşit acest palat al Ligii am avut de luptat cu o indiferenţă generală: a marelui public, a autorităţilor şi chiar a majorităţii secţiilor, care ni-au dat prea puţin ajutor material faţă de nevoile noastre».

Auziţi? însăşi secţiunile Ligii nu se mişcă pentru nevoile ei, ele care au fost mărturisite partea mai vie a Ligii. Dacă şi ele sunt atât de vii în unele privinţe, în ce să nu mai nădăjduim?

Intre cei ce s'au ostenit cu vânzarea biletelor Ligii, deşi nu se pomeneşte în raport, trebue să pomenim noi Banca Creditul Ţărănesc din Bucureşti strada Sf. Constantin 14, care, în legăturile ei cu atâţia oameni cu care a avut treburi, n'a uitat de a-i îmbia totdeauna să cumpere şi bilete ale Ligii, ceiace oamenii au primit cu drag.

Am însemnat acestea pentruca lumea să cunoască nevoile Ligii şi s'o ajute. E un semn rău pentru noi că ea o duce greu.

Arhim. Scriban

Premiile ziarului

„Cultura Poporului"

pentru concursul instituit s'au mărit dela 3000 lei la 6000 lei în modul următor,

Premiul I: 3000 lei;
« II: 2000 «
iar « III: 1000 lei.

APEL CREŞTINESC

Pentru Biserica „Sf. Gheorghe" din Cerdac-Slănicul-Moldovei

«Cultura Poporului» s'a manifestat nu numai prin scrisul ei neprihănit, dar şi prin fapte caritabile. Citirea gazetelor au sprijinit, cu jertfa lor bănească, multe cauze sfinte. De aceia noi avem încredere în dărnicia cititorilor noştri. Creştinii din Cerdac-Slănicul Moldovei se roagă umiliţi către cei cu dare de mână şi cu inima creştinească să-i ajute a şi reface Biserica distrusă de furia războiului trecut. «Cultura Poporului» şi prin ea cititorii nu pot rămâne stană de peatră la strigătul înduioşător al credincioşilor săraci din Cerdac-Slănicul-Moldovei, şi de aceia deschidem o colectă în coloanele gazetei. Ceeace nu poate face statul pentru Slăniceni, să facem noi.

Ofrandele se vor trimite pe adresa gazetei la Bucureşti, cu menţiunea: «Pentru Biserica «Sf. Gheorghe» din Slănic». Numele şi suma donatorului se vor publica în gazetă. Avem nădejdi mari în inimile dornice şi creştineşti ale cititorilor noştri. Să ne ajute Dumnezeu să sfârşim cu spor începutul încercării noastre creştineşti. Fie Dumnezeu cu noi.

N. C. Munteanu-Muntmarg Preşed. de onoare al comit. de construcţia Bisericii «Sf. Gheorghe» din Slănic Lei 100
Diac. V. H. F. . . . . . » 100

INFORMAŢIUNI

Din Ţară

— Sectanţii agitatori umblă prin eparhia Moldovei şi împart calendare, sătenilor. după stilul vechi. S'au cerut, să se ia măsuri contra acestor agitatori.

— Sfântul Sinod, în şedinţa sa de la 30 Mai c., a instituit o comisiune alcătuită din P. S. Visarion, al Hotinului; Nichita al Argeşului şi Arhiereul Grigorie Botoşăneanu, care să întocmească proectul unui regulament pentru uniformizarea îmbrăcămintei preoţilor.

Spre a se cunoaşte, care sânt dorinţele preoţimii în această chestiune, comisiunea cere a se comunica oricareia din persoanele ce o alcătuesc, cel mai târziu până la 1 August propuneri scrise, spre a se avea în vedere la alcătuirea viitorului regulament.

— In ziua de 14 Iulie în regiunea Câmpulungului Bucovinei a nins.

— Se ştie că înainte de război, d. profesor dr. Mina Minovici reuşise să întroducă alimentaţia cu carne de cal, care s'a

carne de cal, care s'a

consumat în cantităţi mari, fără să producă vre-o indispoziţie fizică, fiind tot atât de higienică şi de hrănitoare ca şi celelalte alimente de consum.

D. Minovici a început acum o nouă şi intensă propagandă pentru a reîntroduce carnea de cal.

Carnea de cal este mai higienică şi ea nu poate fi contaminată de tuberculoză, e mai digerabilă (în străinătate este întrebuinţată şi recomandată în alimentaţia copiilor care nu pot digera laptele).

D. Dr. Minovici va lua toate măsurile pentru îngrijirea prealabilă a cailor ce urmează să fie tăiaţi pentru consum.

— Şoferul Iosif Vilcec din Haţeg (Ardeal). fiindcă s'a însurat contra voinţei tatălui său cu o chelnăriţă, în ziua cununiei tatăl său l'a blestemat, ca să-i trăznească Dumnezeu. Zilele trecute şoferul fiind la câmp şi ajungîndu-l o furtună, s'a adăpostit sub un arbore. Un trăznet puternic a căzut asupra arborelui şi l'a omorât pe şofer. Blestemul tatălui s'a împlinit. De aceia nu e bine să blestemaţi, căci nu ştiţi ceasul când se poate împlini blestemul.

— D. dr. Minovici a cerut ministerului de justiţie să se interzică cremaţiunea cadavrelor, pînă la o legiferare şi reglementare în acest sens.

Ministerul a aprobat această cerere, dând dispoziţii să fie primite în mod excepţional în crematoriu numai cadavrele cari au fost supuse în prealabil unei autopsii făcute de doi medici.

In legătură cu aceasta, e interesant să se ştie că într'un caz recent, familia unui sinucigaş a reclamat parchetului că la mijloc este un asasinat. Din pricină că rămăşiţele sinucigaşului fuseseră incinerate, nu s'a mai putut constata nimic.

Sunt cazuri de avorturi, intoxicaţii, asasinate, unde dacă nu se procedează la o autopsie prealabilă, dispar orice urme.

Se va întruni o comisiune pentru a stabili normele de legiferare şi funcţionare ale cremaţiunii.

— In luna Octombrie a c., va avea loc la Muntele Athos. Un Sinod Ortodox, privitor la multe chestiuni bisericeşti.

Biserica noastră ortodoxă va fi reprezentată prin: P. C. Sa Arhim. IULIU SCRIBAN şi P. S. Sa Arhiereul TIT SIMEDREA.

— Preotul profesor universitar I. Popescu Malăeşti a fost confirmat cu începere dela 1 Octombrie c., decan al facultăţii de teologie din Bucureşti.

Se anunţă din comuna Pârliţi, că acolo a murit săteanul Vasile Marin din Slobozia, în clipa cînd a părăsit cârciuma satului. Se bănueşte că a murit intoxicat cu alcool metilic.

— Intr'un sat de lângă Constanţa, iapa unui Lipovan (Rus) a fătat un mânz cu două capete şase picioare, şi două cozi. Mînzul e sănătos.

— Din Constanţa, se anunţă că în localitate, a sosit un invalid care face un original înconjur al lumii. El se numeşte Stefano Kreiner, mutilat în războiul sârbo-austriac şi călătoreşte într'o trăsurică, trasă de un câine. Kreiner a traversat până acum Cehoslovacia, Anglia, Franţa. Austria, Italia, Jugoslavia, fiind plecat de la Amsterdam în 1924.

— La Bârlad făcându-se săpături într'un mal din apropierea cazărmilor, s'a dat peste scheletul unui animal în lungime aproximativă de 6—7 metri. Scheletul nu este prea bine conservat.

Acum doi ani, în acelaş loc, s'a găsit o măsea, care probabil a fost a animalului al cărui schelet a fost găsit acum. Maseaua, care are o lungime de 30 cm. şi lăţime de 10 cm. e formată din foi lipite una de alta de o formă deosebită. Scheletul este al unui animal patruped, dar nu se poate distinge din ce neam a făcut parte.

— Colaboratorul nostru Preotul român Grigorie D. Cruceanu hagiu, doctorand în teologie parohul Bisericei Cernica-Ilfov, a primit din partea I. P. S. S. Dr. Husig Zohrabian, şeful Eparhiei Armene din România, o frumoasă scrisoare în limba armeană pe care o dăm aici în romîneşte:

Cucernicului Preot
Gr. D. Cruceanu,

«Am primit cu mulţumire lucrarea în româneşte a Domniei-Voastre. «Istoria Bisericei Armene pînă la sinodul al IV-lea ecumenic», pe care aţi susţinut-o la seminar Doctorat la Facultatea de Teologie ortodoxă din Bucureşti. Şi cetind-o cu plăcere vă binecuvântez şi vă urez putere şi energie, spre a mai susţine — la doctorat — şi apoi a tipări — pentru popor — şi urmarea acestei lucrări: «Istoria Bisericei Armene dela sinodul al IV-lea ecumenic până în zilele noastre» şi «Biserica şi poporul armean din România».

Să fiţi binecuvântaţi! Reuşită în osteneala Domniei-Voastre».

Cu binecuvântări arhieresti.

H. Z.

Insemnări din Bălţi

Expoziţiile şcolare!

Un bun obiceiu s'a statornicit de vreo câţiva ani, cu organizarea expoziţiilor la sfârşitul anului şcolar,

In oraşul Bălţi, foarte reuşite expoziţiuni şcolare a aranjat, în ultimii trei ani, d. Constantin Cotruţă.

D. Cotruţă nu e numai un învăţător, maestru de lucru manual, ci un adevărat artist în toată puterea cuvântului.

Lucrările elevilor săi, cât şi cele prezentate de d sa: sculpturi în lemn, pirogravuri, picturi, legături de cărţi, etc., atrag şi încântă ochiul prin măestrita lor întocmire.

* * *

Expoziţii cu frumoase cusături broderii şi ţesături naţionale au mai organizat: d-ra Aglaia Iftode la şcoala No. 5 de fete; d-na Vera Rusu la şc. No. 4, d-na Natalia Cotruţă şi d-na E. Necula.

Dintre şc. de băieţi, şcoala de aplicaţie şi şcoala No. 1 de sub direcţia d-lui C. Eremia au avut expoziţii aranjate cu mult gust.

* * *

Impresiunea cu care am plecat dela aceste expoziţii, este că în şcoalele din Bălţi se munceşte cu multă râvnă şi entuziasm.

Dealtfel, putem adăoga, fără teamă de o desminţire, că în întreaga Basarabie, dintre toate instituţiunile de Stat, singură Şcoala românească a însemnat un progres real şi a făptuit sănătos pe tărâmul cultural-naţional

TR. CRISTESCU

Citiţi şi răspândiţi «Cultura Poporului»

Din Străinătate

— In Rusia dacă vrei să te căsătoreşti te duci la oficiul stării civile cu viitoarea soţie şi cu hârtiile necesare: de martori n'ai nevoe. O funcţionară şade în dosul unui birou, şi trage necontenit dintr'o ţigară. După ce-şi aruncă în fugă ochii asupra hârtiilor, le aplică a stampilă, le parafează, le trece alături şefului să le semneze, îţi eliberează o chitanţă pentru suma de 60 copeice, şi eşti căsătorit.

A doua zi, d-ta sau soţia d-tale, dacă cumva ţi se pare că viaţa de familie nu-ţi convine, vii din nou la biroul stării civile, dai din nou peste aceiaşi funcţionară care fumează necontenit ţigare după ţigare, îi înmânezi documentele şi-i spui: «Vă rugăm să ne divorţaţi»! Funcţionara aplică din nou ştampila, parafează documentele, le trece alături şefului spre semnare, îţi eliberează o chitanţă pentru suma de 60 copeici şi eşti divorţat.

Legea divorţului e mult mai simplă în Ukraina decât în Rusia. Atât soţul cât şi soţia pot obţine divorţul în Ukraina, fără consimţământul sau măcar ştirea celuilalt. D. Greenwall scrie:

«O soţie pleacă Vineri seară să-şi vadă mama şi când revine Luni, soţul ei îi spune:

«Draga mea, permite-mi să-ţi prezint pe noua doamnă Nickolaewschi.

Am divorţat de tine Sâmbătă dimineaţa, şi m'am căsătorit cu doamna în după amiaza aceleiaşi zile. Ai să ne faci plăcerea să stai cu noi la masă, nu-i aşa?»

— **Un copil se vindecă prin vis.** Un copil din satul Kösinghausen (Austria) era olog de 4 ani şi nu putea de loc să umble. Cei mai vestiţi doctori n'au fost chip să-l vindice.

Copilul acesta, însă, era foarte credincios.

Intr'o dimineaţă copilul povesteşte părinţilor, că peste noapte în vis, i s'a arătat Domnul Hristos şi i-a spus că seara la ora 9 se va vindeca.

Seara, când se făcu ceasul 9, copilul a rugat pe părinţi să-i ajute să se scoale în picioare. Părinţii l-au ajutat şi copilul ridicându-se din pat a început să umble pe picioarele lui.

— **In sudul Chinei, la Ciu-Nan-Fu, s'a produs o explozie cu proporţii catastrofale la un depozit militar de muniţii.**

Sunt peste 100 de morţi şi foarte mulţi grav răniţi.

Dintre europeni, n'a fost omorât nimeni. Consulatele francez şi englez au suferit mari pagube, fiind aproape complet distruse.

— A început războiul între Chinezi şi Ruşi.

Celelalte state vor face demersurile necesare pentru potolirea războiului,

— La Atlantic City se construeşte un teatru cu 40.000 de locuri. Scena va putea cuprinde 1500 actori. Cheltuelile de construcţie se urcă la 28 milioane şilingi.

— S'a făcut la Worcester (America) de către profesorul Gettard prima experienţă pentru aruncarea unei rachete în lună. Experienţa n'a reuşit, însă, deoarece racheta a exploadat şi a luat foc, înainte de a eşi din atmosfera pământului.

— Bătrânul J. T. Deshaso (America) în etate de 79 de ani s'a căsătorit cu d-ra Allis Carter, de 15 ani. Cununia lor a avut loc Duminica trecută în acest oraş iar acum au plecat în călătoria lunii de miere.

— Vapoarele transatlantice anunţă, că pe Oceanul Atlantic întâlnesc numeroşi munţi de ghiaţă, cari în vara aceasta scăboară neobişnuit de departe în spre Sud. In urma acestui fapt transatlanticele sunt nevoite a devia mult dela drumul lor obişnuit.

Prezenţa munţilor de ghiaţă în aceste părţi ale oceanului se explică prin iarna excepţională de grea pe care am avut-o.

— Miliardarul american Rockefeller care a dăruit sute de milioane de dolari în scopuri de binefacere şi cultură, zilele acestea a împlinit 90 de ani şi este încă voinic.

— La 1 Iunie 1928 au fost în Italia 1.532.000 familii cu şapte şi mai mulţi copii. La o populaţie integrală de 40 milioane, 100.000 familii sunt binecuvântate cu opt şi mai mulţi copiii.

— Din Pittsburg se telegrafiază că la depozitul de pulbere al uzinelor de aluminium «New Kingston Aluminium Co.» din New Kingston, situate la 30 kilometri depărtare de Pittsburg, s'a produs o gravă explozie. 20 de lucrători au fost ucişi.

— Norvegia se pregăteşte să celebreze, în 1930, al nouălea centenar dela creştinizarea acestei ţări şi de la moartea regelui Olaf II, căzut ca martir la 29 Iulie 1030.

Marea solemnitate oficială va avea loc la Trondhjem - reşedinţa episcopală dinainte de reforma lutheriană, şi fostă reşedinţă regală.

Restaurarea anticei catedrale, clădite pe mormântul lui Stolov, — este pe sfârşite. In interiorul ei se vor desfăşura, în Iulie şi August 1930 — marile serbări oficiale.

Bibliografie

VIAŢA AGRICOLĂ, Revistă care apare de două ori pe lună sub direcţiunea unui comitet, cu un conţinut foarte bogat şi variat privitor la agricultură.

Abonamentul este de 400 lei anual, de cerut în Str. C. A. Rosetti Nr. 35, Bucureşti 1.

Interpretarea Scripturii după Origen, de Diacon Dr. Haralambie Rovenţa, conferenţiar supl. la Facultatea de Teologie din Bucureşti, diplomat în teologie al Universităţii din Oxford (Anglia).

O broşurică de 68 pagini, care cuprinde un mărgăritar de lucrare, cu privire la interpretarea Sfintei Scripturi după Origen şi părerile lui Origen despre sfânta Carte şi cum trebue citită aceasta.

Se poate cumpăra dela autor cu preţul de 30 lei. Adresa: Diacon Dr. H. Rovenţa Str. Paris 20, Bucureşti I.

ENGLEZA pentru toţi de Gheorghe V. Lohan. Preţul 130 lei.

Autorul acestei cărţi, un distins ziarist, prin deosebitele sale calităţi a pus la îndemâna tuturor celor ce doresc sa înveţe corect şi uşor limba Engleză. Acest volum, cuprinde 174 de pagini, cu toate regulile gramaticale, expusă într'o formă că poate oricine să o înveţe.

Se poate procura dela librăriile principale din ţară, sau direct dela Dl. Avocat Camille Lohan Str. Dr. Leonida Vernale Nr. 20. Bucureşti.

In colecţia **Gândirea** a apărut **Biserica Răsăriteană** de Nicolae Arseniev, traducere în româneşte de Prea Sf. Sa Arhiereul Titu Târgovişteanu, vicar al Mitropoliei Ungrovlahiei. Editura «Cartea Românească». Preţul 60 lei.

O foaie se scoate cu multe greutăţi. Cheltuelile sunt aşa de mari în timpul de faţă, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viaţă şi moarte. De aceia rugăm serios pe toţi abonaţii şi sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată sumele rămase, căci numai aşa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

Tipografia «Corpului de Jandarmi», Bucureşti